

ሓድጊ ጸቢብ ፖለቲካ

ኢትዮጵያ፡ አብ 27 ዓመታት ዘመነ ስልጣን ሓደ “መሪሕነት ተራ ብሄርናዮ” ኢሉ ዝኸለ ጸቢብ ጉጅለ፡ ውልዕ ጥፍእ ብዝብል ግን ከኣ ዘዩቋርጽ እንዳዩ፡ ቀቢላዊ፡ ዓሌታዊን ክልላዊን ግጭታት እናተቐልወት ዝመጽአት ሃገርያ።

አብ 2018 ዝተበገሰ ናይ ዕረያ መስርሕ ንምኹላፍ አብዚ ዝሓለፈ ክልተ ዓመት ዝተኸዩደ ናይ ውክልና ኩናት (proxy war) ከይኣክል ድማ፡ በዚ ተረኛ ጉጅለ’ዚ ደይ መደይ ኢልካ አብ መንጎ ኣሕዋት ህዝብታት ዝተኸሰኸሰ ጽልኢን ምትፍናንን በብኹርናዑ እናነተጎ ዘሕዝን መቐዘፍቲን ሰብኣዊ ቅልውላውን ከስዕብ ይርኣ ኣሎ። ቅድሚ 37 ዓመታት፡ አብ እዋን ቃልሲ ንናጽነት፡ ህዝባዊ ግንባር ሓርነት ኤርትራ፡ አብ ጥሪ 1985 ዘውጽኦ ናይ ፖሊሲ መግለጺ፡ ነዚ ሕጂ ኢትዮጵያውያን ገጢምዎም ዘሎ ጸገም ከሎ ገና ኣፍኢምዎ ነይሩ። ናይ ሽዑ መግለጺ ህ.ግ.፡ ተቓወምቲ ሓይልታት ኢትዮጵያ፡ አብ ሕቶ ብሄራት ኢትዮጵያን ኣፈታትሓኡን ቅኑዕ መረዳእታ ሒዞም፡ ብሓላፍነታዊን ሃናጺን መንፈስ ንማዕርነታዊ ሓድነት ህዝብታት ኢትዮጵያ ክሰርሑ ዝምሕጸን እዩ ነይሩ። እንተኾነ ምሕጽንታ ህዝባዊ ግንባር አብ ግዜኡ ተቐባልነት ኣይረኽበን።

አብ 1994፡ ኢትዮጵያ እትምርሓሉ ሓድሽ ሕገ-መንግስቲ ምስ ተነድፈ፡ ፕረዚደንት ኢሳይያስ ኣፈወርቂ ርእይቶኡ ክህበሉ ተሓቲቱ ነይሩ። ፕረዚደንት ኢሳይያስ፡ ትሕዝቶን መንፈስን ናይቲ ሕገ መንግስቲን ሓደገኛነቱን ምስ ርኣዩ፡ አብዚ ዘመን’ዚ (ዓለም በብኸባቢኡ ናብ ዝሰፍሕ ጥምረት ዘቐንዓሉ ዘሎ እዋን) ናብ ከምኡ ዓይነት ጸቢብ ዓሌታዊ ፖለቲካ ወሪድካ፡ ስሙርን ምዕቡልን ሃገር ምህናጽ ከምዘይክኣል ሓሳቡ እኳ እንተገለጸ፡ ዝተዋህቦ መልሲ ግን፡ “ከምኡ ከምእትብል ንፈልጥ ኢና፡ ንዓና ዘዋጽኣና ሜላ ግን ንሱ ጥራይ’ዩ” ዝብል ነበረ። ንሓደ ክፋል ሕብረተሰብ ዘበዐኛን ተኸላኻሊን ረብሓታትካ ገይርካ ነቲ ካልእ ምህማሽ አብ ብዙሓት ብሉያት ስርዓታት ዝነበረ መስፍናዊ ሜላ ኣገዛዝኣ እዩ።

የግዳስ፡ ትሕተ-ሃገራዊ፡ ዓሌታዊን ከፋፋልን ፖለቲካ፡ አብ ሕጊ መንግስቲ ብወግዒ ሰፊሩ፡ ‘ፈደራሊዝምን ደሞክራሲን’ ዝብል ዘመናዊ ስም ተጠሚቐ፡ ትካላዊ መልክዕ ሒዙ ዝተሰርሓሉ አብ ዘመነ ስልጣን ናይዚ ተረኛ ገዛኢ ጥራይ’ዩ። ዕላማኡ፡ ብሓደ ወገን ተጣባቂ ውጽዓት ብሄራት መሲልካ ተቐባልነት ንምርካብ፡ በቲ ካልእ ወገን ብጉልባብ ፈደራላዊ ምምሕዳር ንህዝቢ ብቋንቋታትን ዓሌትን ኣተፋኒንካ፡ ንሓድሕዱ ብጽልኢን ስግኣትን ከምዝጠማመት ብምግባር ጥምረቱ በታቲንካ ስልጣን ምውሓስ’ዩ ነይሩ። ፈደራሊዝም ከም ሜላ ዘይምእኩል ምሕደራ ግጉይ’ዩ ማለት ኣይኮነን። አብ ሓያሎ ሃገራት ዝስርሓሉ እዩ። ፍሩያት ኣዳቂቕካ ፍሩይ

ኮይንካ ንምውጻእ ዝተሃንደሰ፡ ህዝቢ ምትፍናን ዝዕላማኡ ፈደራሊዝም ግን፡ መጽናዕቲ ይሓትት እምበር፡ ኣብ ዓለምና እዚ ኣብ ኢትዮጵያ ዝተፈተነ ናይ መጀመርያ ተሞኩሮ ክኸውን ይኸእል'ዩ። እዚ ህዝብታት እናጋጨኻ ስልጣን ንምውሓስ ተባሂሉ ዝተኣታተዎ ጸቢብ ፖለቲካ፡ ከም ባህጊ ሃንደስቱ ነዊሕ ኣይሰርሐን። ውህሉል ሳዕቤናቱ ጋሻ ውሕጅ ኮይኑ ንሃንደስቱ ካብ ስልጣን ጸራሪጉዎም። ንውክሎ ኢና ዝብሉዎ ህዝቢ ዝግበዩ ግዳይ ናይቲ እከይ ፍሕሶ ኮይኑ። ሓድጊ ናይዚ ጸቢብ ፖለቲካ ድማ፡ ኣብ ዝተፈላለዩ ከባቢታት ኢትዮጵያ ገና ንብዙሓት የድምዮም ኣሎ። ክንዲ ዝኾነ፡ ካብዚ ተሞኩሮ'ዚ ትምህርቲ ቀሲምካ መገዲ ምቕናዕ፡ ሓልዮት ህዝቢን ሃገርን ናይ ዝስምዖም ወገናት ሓላፍነት ኮይኑ፡ ግዜ ዘይህብ ህጹጽ ዕማም'ዩ። እቲ ዘሎ ሃዋህው ዝተሓላለኸ ይመስል እኳ እንተኾነ፡ ኣብ ውሽጢ ህዝቢ ኢትዮጵያ ዓሚቕ ሰረት ዘለዎ ጸገም ስለዘይኮነ፡ ንነጋዶ ህልቂትን ክፍኣትን ዕድል ብምክላእ፡ ንቕሓት ብምብራኽ ክስገር ዝኸእል'ዩ።

ቦርድ ክፍሊ ጋዜጣ

ሰሌስ 13 ታሕሳስ 2022

ሓዳስ ኤርትራ